

Ekumenizmus a spoločné hodnoty

Andrej Imrich

Keď chceme hovoriť o ekumenizme, treba mať na zreteli, s kým máme pestovať ekumenizmus, v čom ho máme pestovať a prečo sa chceme oň usilovať.

Nedávno sa v tlači objavila akoby výstraha, že v našej spoločnosti sa rysuje konflikt medzi konzervatívnym kresťanstvom a sociálne sa rozvíjajúcou spoločnosťou.¹ V mojom vystúpení sa nechcem zaoberať tým, nakoľko je naša spoločnosť sociálna, neodškriepiteľné je však to, že je silno sekularizovaná a voči náboženstvu nie celkom prívetivá.

Ekumenickou úlohou Cirkvi je vytvárať správne vzťahy nielen voči iným náboženstvám, ale predovšetkým správne vzťahy voči sekularizovanému človeku v Cirkvi i mimo nej. V ekumenizme je dôležitý aj dialóg so svetom, lebo z neho majú úžitok veriaci aj neveriaci.²

Kresťanstvo v konflikte so spoločnosťou

Každý konflikt, ktorý vo svete nastane, je v konečnom dôsledku konfliktom medzi dobrom a zlom, prípadne konfliktom medzi dvojakým zlom. V tomto svete je mnohorakým spôsobom prítomný Boh³, ako najvyššie dobro a prameň všetkého dobra. Každé zlo, ktoré sa tu objaví, dostane sa do protikladu s Božím poriadkom a do protikladu s Božou láskou a dobrotou.

Tento konflikt začína v ľudskom srdci. Ak človek zatúži po tom, čo je zlé, v jeho vnútri nastane konflikt so svedomím.⁴ Každý ho môže vyriešiť tak, že svoje vnútro zosúladí s Božím poriadkom a s Božou dobrotou. Vyžaduje to však veľkú námahu. Ak sa konflikt svedomia nerieši usporiadaním vlastného života s Božím poriadkom, taký človek potom svoj vnútorný konflikt prenáša do života ľudskej spoločnosti. Ak ju ovplyvní, morálne smerovanie spoločnosti sa dostane do konfliktu so zdravou morálkou postavenou na Božom poriadku.

Kristus zveril úlohu Cirkvi, aby svetlom kresťanského učenia, ktoré je postavené na Božom zjavení, pomáhala ľudskej spoločnosti zosúladiť svoje smerovanie s Božím poriadkom. V tejto úlohe sa Cirkev v dnešnej spoločnosti dostáva do nepochopenia. A to veľakrát do nepochopenia u vlastných veriacich.

Tlak médií je taký, že chcú ukázať Cirkev, ako príčinu mnohých mali-

---

¹ Porov.: *Cirkvi platíme všetci*. In: Týždenník FORMÁT, 2003, č. 15, str. 15.

² Porov.: KKC, č. 856.

³ Porov.: KKC, č. 300 – 303.

⁴ Porov.: TONDRA F.: *Morálka I*. Spišské Podhradie, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka 2003, s. 155.

cherných konfliktov. Dnešná propaganda hovorí: „Nebavme sa tu o interrupciách, o výhradách vo svedomí, ale starajme sa o to, aby ľudia mali prácu a mali sa dobre“.

Vážne morálne otázky sa neberú vážne, dôležité hodnoty sa devaluju a namiesto kultúry lásky a života sa presadzuje kultúra smrti, ktorá korení v hrubom sebecke.

Svet sa skutočne dostáva do konfliktu s kresťanstvom. Na vine môžu byť kresťania, ak nesprávne interpretujú, prípadne v živote nesprávne aplikujú učenie Cirkvi. Ale ak svet presadzuje morálku nezlučiteľnú s Božím poriadkom, potom konflikt vyvoláva tento svet.

V tomto konflikte môže byť Cirkev v mnohých častiach sveta umlčaná. Jej umlčaním sa konflikt nevyrieši, len sa prenesie z oblasti spoločenskej do oblasti ekologickej. Spoločnosť sa dostane do konfliktu s Božou prírodou a do konfliktu s vlastnou ľudskou prirodzenosťou. Ekologický konflikt môže priniesť pre ľudstvo nepredstaviteľné následky.

Konflikt s prírodou

V tej ekologickej oblasti, kde ide o konflikt s prírodou, dnešná spoločnosť ešte ako tak dokáže hľadať riešenie. Nájdu sa iba jednotlivé záujmové skupiny, ktoré svojím silným lobbíngom presadzujú vo svoj prospech prírode škodlivé zákony, prípadne sa snažia tieto zákony obchádzať. Tieto snahy, aj keď sú veľmi silné, veľakrát účinné, a preto aj nebezpečné, väčšinou nie sú spoločensky celoplošné.

Konflikt s ľudskou prirodzenosťou

V tejto časti ekologickej oblasti, kde ide o ľudskú prirodzenosť, sa presadzuje neuveriteľná snaha nastoliť celoplošnú spoločenskú kultúru, namierenú proti samej ľudskej prirodzenosti a premietnúť ju do najvyššieho, teda ústavného zákonodarstva. V tomto prípade ide skutočne o kultúru smrti, ktorá môže mať dnes nevypočítateľné následky.

K ľudskej prirodzenosti patrí, že boli ako muž a žena na obraz Boží stvorení. Byť na obraz Boží znamená, byť pre iných, stať sa darom. Muž a žena sú rovní v dôstojnosti, ale sú rozdielni v tom, že dostali odlišné dary, na základe ktorých majú odlišné služby. Muž nemôže na seba zobrať službu materstva.⁵

Nepochopením ľudskej prirodzenosti sa nerešpektuje rozdielnosť darov u muža a ženy, nerešpektuje sa rozdiel medzi homosexuálnymi

⁵ Porov.: JÁN PAVOL II.: *Mulieris dignitatem. Apoštolský list o dôstojnosti a povolání ženy*. Rím, SÚSCM 1991, čl. 6 – 10.

pármi a prirodzenými heterosexuálnymi pármí. Na to netreba zvláštne dôkazy, že zachádzať rovnako s nerovnakým je nespravodlivé.

Nepochopením ľudskej prirodzenosti sa presadzuje možnosť zabíjania nenarodených detí a nepochopením poslania rodiny sa umelým spôsobom bez prostredia lásky presadzuje snaha reprodukovať ľudský život a robiť s ním veľmi škodlivé experimenty. Láskyplný tajomný tvoriteľský akt, ktorý je vyhradený manželom a ktorého sú len oni schopní, sa degraduje na nejaký technický úkon.⁶

Potreba ekumenizmu

V konfliktných situáciách sa ukazuje silná potreba ekumenizmu, aby sa konflikt nahradil porozumením a spoluprácou. Je to snaha o jednotu, jednak jednotu uchrániť a potom jednotu vytvárať.

Ekumenizmus so sekulárnou spoločnosťou

Úloha Cirkvi vo vzťahu k sekulárnej spoločnosti je asi taká, ako bola úloha Cirkvi v časoch Tridentského koncilu vo vzťahu k rôznym náboženským prúdom (16. stor.). Tridentský koncil chránil jednotu Cirkvi pred jej drobením zo strany reformátorov tým, že veľmi zreteľne sformuloval a zadefinoval vieroučné pravdy, aby mal každý jasno, pokiaľ sú hranice katolicity.

Druhý vatikánsky koncil nastúpil novú etapu, a to nielen chrániť, ale aj vytvárať jednotu Cirkvi.

Cirkev vo vzťahu k sekulárnej spoločnosti má úlohu napomáhať jednotu, teda riešenie konfliktov v ľudskom vnútri, v ľudskej spoločnosti a v prírode. Všetko je potrebné dať do súladu s Božím poriadkom a s Božou dobrotou.

Túto službu robí vtedy, keď predkladá svetu náuku Evanjelia o hodnotách. Keď pomáha svetu na všetko pozeráť a všetko hodnotiť očami Ježiša Krista. Cirkev prináša Kristovu definíciu hodnôt, akou je pravda, dobro, život, sloboda, spravodlivosť a všetky ostatné hodnoty. Učí tento svet, ako zužitkovať a dať hodnotu dokonca aj bolesti a utrpeniu. Chce získať svet pre hodnoty, aby ony boli naším spoločným bohatstvom.

Keď sa pre pravé hodnoty rozhodne jednotliviec, nastolí jednotu a súlad v sebe samom, vo svojom vnútri. Pokojom a vyrovnanosťou obohatí aj spoločnosť.

Ak sa pre tieto hodnoty rozhodne spoločnosť a zavedie kultúru pravých hodnôt, zavládne pokoj a súlad v spoločnosti a súlad aj v Božej prírode.

---

⁶ Porov.: TONDRA, F.: *Morálka II*. Spišské Podhradie, Kňazský seminár biskupa Jána Vojačššáka 1996, s. 147.

Ekumenizmus s inými náboženstvami

Je úlohou všetkých cirkví, aby poklad hodnôt, ktorý majú vo Svätom písme a ktorý čerpajú zo svojej náboženskej tradície, spoločne predkladali tomuto svetu. Ich spoločné svedectvo o hodnotách bude mať vo svete silnejší účinok pre dobro celého ľudstva.

Spoločné hodnoty

Pravé hodnoty musia byť pre všetkých spoločné. Iba pseudohodnoty sú majetkom jednotlivcov alebo jednotlivých skupín. Pseudohodnoty si človek osvojuje buď z omylu alebo zo sebeckta. Sebeckto sa prejavuje mnohorako. Raz ako pýcha, inokedy ako lakomstvo alebo všelijaké iné nezriadené túžby.

Ekumenické hnutie – to má byť snaha s pokorou a pravdivo objaviť pravé hodnoty, uvádzať ich do života a vydávať o nich svedectvo. Pravé hodnoty sú vždy vo vzájomnej harmónii. Život podľa nich nevytvára konflikty s Bohom a Božím poriadkom. Boh je prítomný vo svedomí, uprostred Božieho ľudu i v Božej prírode. Život podľa pravých hodnôt pomáha k usporiadanosti v ľudskom vnútri, k usporiadanosti v ľudskej spoločnosti i v celej Božej prírode.⁷

Sú ľudia, ktorí nechcú mať konflikty vo svojom prostredí. Aby neprišli do konfliktu, sú vždy na strane toho, kto je nablízku. Robia neprípustné životné kompromisy a zo strachu pred konfliktom sa stále hlbšie zamotávajú do problémov. Zabúdajú, že najbližší je nám vždy Boh. Kto sa chce vyhnúť najnebezpečnejšiemu konfliktu, musí dať svoj život do súladu s Božou vôľou. Plnením Božej vôle vytvoríme opravdivé bratstvo.⁸ Staneme sa bratmi Ježiša Krista, vytvoríme bratstvo medzi sebou i bratstvo s Božou prírodou. Takéto bratstvo vedel vytvárať svätý František Assiský. Našiel si cestu nielen k zvieratám a prírode, ale zblížil sa aj s vyznávačmi islamu. Aj niekoľko storočí po smrti svätého Františka sa dokážu stretnúť pri jeho hrobe príslušníci mnohorakých náboženstiev.

---

⁷ Porov.: KKC, č. 2294.

⁸ Porov.: Mk 3, 35